

Ordinhad 6 - Y Llys

6.1 Cyfansoddiad y Llys

Bydd y canlynol yn aelodau o'r Llys:

- a. Canghellor, Dirprwy Gangellorion, Trysorydd ac Is-ganghellor y Brifysgol.
- b. Cadeiryddion y Pwyllgor Archwilio, Sicrwydd a Risg a'r Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol.
- c. Chwe aelod a benodir gan y Senedd, fel y bydd pob un o'r Cyfadrannau wedi'i chynrychioli gan un Athro ac un aelod o'r staff academiaidd nad ydynt yn Athrawon.
- ch. Llywydd Undeb y Myfyrwyr ac un aelod arall a benodir gan Undeb y Myfyrwyr.
- d. Deg cynrychiolydd o blith y cyn-fyfyrwyr a benodir yn unol â gweithdrefnau a bennir gan y Cyngor.
- dd. Chwe chynrychiolydd o'r Sector Addysg a benodir yn unol â gweithdrefnau a bennir gan y Cyngor.
- e. Un cynrychiolydd yr un o Fwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe a Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda.
- f. Arglwydd Faer Dinas Abertawe.
- ff. Prif Weithredwyr Cyngorau Abertawe a Chastell-nedd Port Talbot.
- g. Arglwydd Raglaw ei Fawrhydi ar gyfer Sir Gorllewin Morgannwg.
- ng. Uchel Siryf Sir Gorllewin Morgannwg.
- h. Pum cynrychiolydd o'r awdurdodau lleol a benodir yn unol â gweithdrefnau a bennir gan y Cyngor.
- i. Chwe Aelod o Senedd Cymru a Senedd y DU a benodir yn unol â gweithdrefnau a bennir gan y Cyngor.
- l. Un cynrychiolydd yr un o Undebau'r Campysau a gydnabyddir yn y Brifysgol.
- ll. Dau gynrychiolydd ar bymtheg o gymdeithasau dysgedig, cyrff gwyddonol a phroffesiynol a sefydliadau crefyddol, cymunedol a sefydliadau eraill a benodir yn unol â gweithdrefnau a bennir gan y Cyngor.
- m. Wyth cynrychiolydd o'r sectorau diwydiant, busnes ac entrepreneuriaeth a benodir yn unol â gweithdrefnau a bennir gan y Cyngor.
- n. Aelodau am Oes presennol y Llys a benodwyd gan y Cyngor.

- o. Ugain o Athrawon Emeritws y Brifysgol a benodir yn unol â gweithdrefnau a bennir gan y Cyngor.
- p. Pum aelod cyfetholedig a benodir yn unol â gweithdrefnau a bennir gan y Cyngor.

6.2 Tymhorau Aelodaeth

- 6.2.1 Ac eithrio aelodau ex-officio, bydd aelodaeth o'r Llys yn para am bedair blynedd o'r dyddiad penodi, neu am gyfnod a bennir gan y Cyngor ar adeg y penodiad, ar yr amod bod yr aelodau'n parhau yn y rôl berthnasol neu eu bod yn parhau'n gymwys i'w penodi gan yr etholaeth y'u penodwyd i'w chynrychioli.
- 6.2.2 Gellir ystyried ailbenodi neu ailethol aelodau sy'n nesáu at ddiwedd eu tymhorau.
- 6.2.3 Gall aelod o'r Llys ymddiswyddo unrhyw bryd drwy ysgrifennu at Ysgrifennydd y Llys.
- 6.2.4 Dylid llenwi unrhyw aelodaeth wag, ni waeth am y rheswm y daw'n wag, cyn gynted ag sy'n gyfleus.
- 6.2.5 Ni fydd y Brifysgol yn talu unrhyw ffioedd na threuliau i aelodau'r Llys sy'n gweithredu yn rhinwedd eu haelodaeth o'r Llys.

6.3 Pwerau'r Llys

- 6.3.1 Mae'r Llys, sy'n gorff statudol a sefydlwyd yn unol â Siarter y Brifysgol, yn fforwm sy'n galluogi'r Brifysgol i ymgysylltu â'i rhanddeiliaid a chynnal cysylltiadau cryf â hwy, a derbyn adborth a chyngor ar faterion sy'n ymwneud â busnes y Brifysgol.
- 6.3.2 Fel arfer, mae'r Llys yn cwrdd unwaith y flwyddyn i dderbyn adroddiadau ar gyflawniadau, perfformiadau, cyllid a gweithrediadau'r Brifysgol, ac i benodi aelodau cyfetholedig o'r Llys. Gall y Llys hefyd dderbyn cyflwyniadau ar agweddau eraill ar yr amrywiaeth eang o weithgareddau a gynhelir yn y Brifysgol. Gall y Llys hefyd fod yn ffynhonnell syniadau, dylanwad a chymorth i gynorthwyo'r Brifysgol wrth roi ei strategaeth ar waith a chyflawni ei huchelgeisiau strategol.
- 6.3.3. Mae gan y Llys yr hawl i drafod, gofyn cwestiynau, rhoi sylwadau a chynnig adborth a chyngor ar y materion hyn ac ar unrhyw fater arall sy'n ymwneud â busnes y Brifysgol. Mae canlyniadau trafodaethau'r Llys yn gynghorol eu natur, serch hynny gall y Llys gyflwyno sylwadau i'r Cyngor ar unrhyw fater sy'n effeithio ar y Brifysgol.
- 6.3.4 Eiddo'r Cyngor yn gyfan gwbl ac yn unig yw'r holl gyfrifoldebau a phwerau llywodraethu ac eiddo Uwch-dîm Arweinyddiaeth yr Is-ganghellor yw'r holl gyfrifoldebau rheoli. Nid yw'r Llys yn cymryd rhan ym materion beunyddiol, prosesau penderfynu na phrosesau llywodraethu'r Brifysgol, ond mae'n gweithredu fel cyswllt pwysig â'i rhanddeiliaid, gan feithrin ymgysylltu, ymatebolrwydd ac atebolrwydd.
- 6.3.5 Yn ogystal â chyfrifoldebau ffurfiol y Llys, gall y Brifysgol, o bryd i'w gilydd, geisio cymorth a chyngor ar brosiectau a gweithgareddau penodol pan fo'n hysbys bod gan aelodau unigol wybodaeth, profiad neu rwydweithiau arbennig a all fod o fudd neu gymorth i waith y Brifysgol. Anogir aelodau'r Llys i fod yn llysgenhadon dros y Brifysgol gan gynyddu ymwybyddiaeth o gyflawniadau, arbenigedd ac uchelgeisiau'r Brifysgol yn lleol, yn rhanbarthol, yn genedlaethol ac yn rhyngwladol; i gyfrannu, drwy eu

rhwydweithiau a'u harbenigedd, at agweddau penodol ar waith y Brifysgol, megis cyflogadwyedd myfyrwyr, ac i ymgysylltu â'r Brifysgol drwy ei digwyddiadau. Mae'r Cyfarfod Blynyddol hefyd yn gyfle i aelodau'r Llys rwydweithio a chwrdd ag aelodau o gymuned y Brifysgol a rhanddeiliaid eraill.

6.4 Cyfarfodydd y Llys

- 6.4.1 Bydd y Llys, fel arfer, yn cwrdd unwaith ym mhob blwyddyn academiaidd, ar y fath ddiwrnod ac awr a bennir gan y Cyngor. Bydd y Canghellor (neu Ddirprwy Ganghellor yn absenoldeb y Canghellor) yn llywydd ac yn gadeirydd ar gyfarfodydd y Llys.
- 6.4.2 Bydd Hysbysiad o'r Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol, ynghyd ag amlinelliad o'r busnes i'w drafod, yn cael ei ddosbarthu i'r aelodau gan yr Ysgrifennydd i'r Llys, o leiaf un diwrnod ar hugain cyn dyddiad pob cyfarfod. Bydd agenda a phapurau'r cyfarfod yn cael eu dosbarthu o leiaf saith niwrnod cyn dyddiad y cyfarfod.
- 6.4.3 Pan ofynnir i aelodau'r Llys gynnig rhywun i'w ethol yn aelod o'r Llys, dylid anfon enw'r person a gynigir at yr Ysgrifennydd i'r Llys o leiaf ddeuddeg diwrnod cyn dyddiad y cyfarfod.
- 6.4.4 Bydd pum aelod ar hugain o'r Llys yn creu cworwm.
- 6.4.5 Gellir galw Cyfarfodydd Arbennig i arfer unrhyw rai o bwerau'r Llys unrhyw bryd gan y Canghellor; y Cyngor; neu 25 o aelodau'r Llys ar yr amod bod gan y Canghellor yr awdurdod i ohirio busnes tan Gyfarfod Cyffredinol Blynyddol nesaf y Llys os cynhaliwyd un cyfarfod arbennig eisoes yn ystod y deuddeg mis blaenorol. Bydd Hysbysiad o Gyfarfod Arbennig yn cael ei ddosbarthu gan yr Ysgrifennydd i'r Llys o leiaf un diwrnod ar hugain cyn dyddiad pob cyfarfod, a bydd agenda a phapurau ategol yn cael eu dosbarthu i'r aelodau o leiaf saith niwrnod cyn y Cyfarfod Arbennig, ac ni chaiff unrhyw fusnes heblaw am y materion a bennir ar y fath agenda ei drafod.
- 6.4.6 Bydd angen cydsyniad mwyafrif o'r aelodau sy'n bresennol yn y cyfarfod ar unrhyw argymhelliad gan y Llys i'r Cyngor.
- 6.4.7 Bydd gweithrediadau cyfarfodydd y Llys yn cael eu cynnal yn ôl disgrisiwn y Cadeirydd gan gyd-fynd yn gyffredinol â'r Rheoliadau ar gyfer Cynnal Cyfarfodydd, fel y'u cymeradwywyd gan y Cyngor.